

KARERA BORASIDAGI ILMIY TADQIQOTLARNING NAZARIY ASOSLAR VA AMALIY TAJRIBALAR

Urganch innovatsion universiteti "Pedagogika va boshlang'ich ta'lim
metodikasi" kafedrasida o'qituvchisi

Axmedova Maysara Baxromovna

email: axmedovamaysara904@gmail.com

ORCID: 0009-0005-5408-6896

Annotatsiya: Ushbu maqolada karera tushunchasi, uning rivojlanishi, shaxsiy va kasbiy o'sishga ta'siri hamda zamonaviy mehnat bozoridagi tendensiyalar haqida ilmiy tadqiqotlar asosida tahlil berilgan. Karerani rejalashtirish va rivojlantirishning nazariy modellari hamda ularning amaliy qo'llanilishi yoritilgan.

Kalit so'zlar: Karera, kasbiy o'sish, mehnat bozori, rejalashtirish, innovatsiya, malaka, muvaffaqiyat.

Аннотация: В данной статье анализируется понятие карьеры, её развитие, влияние на личностный и профессиональный рост, а также тенденции на современном рынке труда на основе научных исследований. Освещены теоретические модели планирования и развития карьеры, а также их практическое применение.

Ключевые слова: Карьера, профессиональный рост, рынок труда, планирование, инновация, квалификация, успех.

Annotation: This article analyzes the concept of career, its development, impact on personal and professional growth, as well as trends in the modern labor market based on scientific research. Theoretical models of career planning and development, as well as their practical applications, are covered.

Keywords: Career, professional growth, labor market, planning, innovation, qualification, success.

Karera inson hayotining muhim tarkibiy qismi bo'lib, shaxsning kasbiy o'sishi va o'zini namoyon qilishi jarayoni sifatida izohlanadi. Bugungi globallashtirish va texnologik taraqqiyot sharoitida karera tushunchasi ham o'zgarib bormoqda. Ilmiy tadqiqotlar shuni ko'rsatadiki, samarali karera rejalashtirish shaxsiy rivojlanish va kasbiy muvaffaqiyatning kaliti hisoblanadi.

1. Karera tushunchasi va uning ilmiy asoslari Karera atamasi bir necha yondashuvlarga ega bo'lib, ularning asosiylari quyidagilardan iborat:

Shaxsiy rivojlanish nuqtayi nazaridan – insonning professional mahorati va bilim darajasining oshishi;

Tashkiliy nuqtayi nazaridan – xodimning korxonadagi xizmat pog'onalari bo'ylab ko'tarilishi;

Mehnat bozori nuqtayi nazaridan – jamiyatdagi iqtisodiy va ijtimoiy jarayonlar bilan bog'liq professional yo'nalishlar.

2. Karera rejalashtirish va boshqarish modellari Ilmiy tadqiqotlar karera boshqarishning turli modellari mavjudligini ko'rsatadi. Ular orasida quyidagilar eng ko'p uchraydi:

Superning “Hayot bosqichlari” modeli – insonning bolalikdan to qarilikgacha bo'lgan kasbiy yo'lini tahlil qiladi.

Hollandning shaxsiy tipologiyasi – kasbiy tanlov shaxsiy xarakter va qiziqishlarga asoslanadi.

Scheinning karera yo'nalishlari – insonning qadriyatlar va motivatsiyasiga asoslangan model.

3. Zamonaviy mehnat bozori va karera tendensiyalari Zamonaviy ilmiy tadqiqotlar shuni ko'rsatadiki, mehnat bozoridagi asosiy tendensiyalar quyidagilardan iborat:

Moslashuvchanlik – xodimlar bir martalik kasbga bog'lanib qolmay, ko'p qirrali bilim va ko'nikmalarga ega bo'lishi lozim;

Raqamli texnologiyalar ta'siri – sun'iy intellekt va avtomatlashtirish tufayli yangi kasblarning paydo bo'lishi;

Uzoq muddatli ta'lim – doimiy o'rganish va qayta tayyorgarlik jarayonining ahamiyati ortib bormoqda.

Xulosa o'rnida shuni aytishimiz mumkinki, karera rivojlanishi va boshqarilishi bo'yicha olib borilgan ilmiy tadqiqotlar shuni ko'rsatadiki, muvaffaqiyatli professional o'sish shaxsiy qobiliyatlar, ta'lim va zamonaviy bozor talablarini hisobga olish orqali amalga oshiriladi. Shuning uchun, kasbiy o'sishni rejalashtirish va mehnat bozorining o'zgaruvchan talablariga moslashish muhim ahamiyat kasb etadi.

Adabiyotlar

- 1.Super D. E. "The Psychology of Careers." New York: Harper & Row, 1957.
- 2.Holland J. L. "Making Vocational Choices: A Theory of Careers. " Prentice Hall, 1985.
- 3.Schein E. H. "Career Anchors: Discovering Your Real Values." Jossey-Bass, 1993.
- 4.Brown D. "Career Choice and Development." Jossey-Bass, 2002.